

Scena iz jubilarne 40. Picokijade pod zidinama Starog grada, Đurđevac, 2008.

Izaslanstvo grada Đurđevca i Koprivničko - križevačke županije u Bordeauxu u Francuskoj prima nagradu EDEN, 17 - 19. rujna 2008.

Kristalna statua EDEN

Edita JANKOVIĆ HAPAVEL

Galerija Stari grad, Đurđevac

LEGENDA O PICOKIMA – NEMATERIJALNO KULTURNO DOBRO REPUBLIKE HRVATSKE

Legenda se prikazuje u Đurđevcu od 1968. godine kao pučka igra za koju su na inicijativu đurđevačkog prosvjetnog djelatnika Ante Perokovića, prof. Vlasta Tompak i Martin Mihaldinec napisali scenarij inspirirani dječjom igrom „Napad na Stari grad“, a Pavle Mihajlović, amater redatelj, režirao spomenutu igru.

Opstavši među narodom, priča o napadu na Stari grad Đurđevac, postala je legenda. Zbog originalnosti i zanimljivosti scenska je igra postala središnja priredba tradicijske kulturne, zabavne i sportske manifestacije „Legenda o Picokima“ koja se tradicionalno održava svake godine posljednjeg vikenda u mjesecu lipnju. Na taj način očuvanju takve kulturne baštine pridonose i programi unutar turističkih ponuda te se uz prezentaciju kulturne raznolikosti i zanimljivosti Podravine takav spoj kulture i turizma može učiniti obostrano korisnim.

Scenski prikaz „Legende o Picokima“ izvodi se na otvorenoj pozornici ispred zapadne strane utvrde Stari grad, uz koji je i vezana svojim sadržajem. Srednjovjekovna utvrda Stari grad smještena je u ravnici, nekad okružena močvarom, pripada tipu Wasserburga. Fortifikacijski je sklop građen u fazama, najvjerojatnije s početkom gradnje u 14. stoljeću. U vrijeme turskih osvajanja u 16. stoljeću utvrda je imala osobitu važnost jer je nakon pada Virovitice 1552. godine postala prva utvrda uz tursku granicu. Povijesni podaci govore kako su Turci više puta pokušali osvojiti utvrdu, ali bezuspješno. Utvrda je danas spomenik kulture I. kategorije.

Uz to vrijeme vezana je pučka predaja koja govori kako su branitelji grada odvažnošću, ali i lukavstvom nadmudrili neprijatelja. Ulama-beg je naumio branitelje utvrde glađu prisiliti na predaju jer je u utvrdu ostao samo jedan pijetao, *picok*. Jedna starica došla se kako bi bilo mudro zavarati Turke ispalivši *picoka* iz topa kako bi oni mislili da branitelji grada imaju hrane na pretek. I doista, nakon što su ga ispalili na Turke, Ulama beg i turska vojska, nasamareni, odustaju od opsade misleći kako će «nepotrebno gubiti vrijeme jer ti prokleti kauri imaju hrane i za bacanje.» Nadmudreni Turci odlaze na dalje pohode, a Đurđevčanima ostaje nadimak Picoki (u đurđevačkom govoru pijetao se naziva *picok*, *picok*, *pevec*).

Legenda se od nastanka dopunjavala i scenski usavršavala što je najvećim dijelom ovisilo o inovacijama redatelja i materijalnim mogućnostima organizatora. Današnju legendu oblikovao je pokojni zagrebački glumac Drago Bahun, koji je režirao pet predsta-

va. U scenskom uprizorenju legende sudjelovali su brojni profesionalni dramski umjetnici kojima su pripale glavne uloge. Sporedne uloge povjeravane su lokalnim glumcima amaterima, statistima, među kojima je bilo najviše osnovnoškolaca, srednjoškolaca i pripadnika Hrvatske vojske, kulturno-umjetničkih društava, izviđača i dr. U izvođenju legende sudjeluje 300-400 glumaca i statista, uz tehničko osoblje, konjanike i zapregu. S vremenom se Legenda obogaćivala tonskim, svjetlosnim i pirotehničkim efektima prema zamisli redatelja. Za izvođače se iznajmljuju posebni kostimi iz kazališnih kuća, a izrađuju se i vlastiti, kao i potrebni rekviziti i kulise. *Legenda o Picokima* bila je inspiracija mnogim piscima, glazbenicima i likovnim umjetnicima. Na temu legende nastala su brojna likovna djela i ilustrirane slikovnice. Korištenje različitih medija u njejoj prezentaciji zasigurno pridonosi njejoj boljoj turističkoj promidžbi.

Prijava za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra

Gradonačelnik grada Đurđevca, Mladen Roštan, 20.siječnja 2003.godine, podnio je Ministarstvu kulture Republike Hrvatske Prijavu za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra sa slijedećim sadržajem: *Sukladno članku 4. stavku 3. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" br.69/99), predlažemo da se utvrdi svojstvo nematerijalnog kulturnog dobra scenskoj viziji "Legende o Picokima" koja se tradicionalno održava u Gradu Đurđevcu od 1968. godine. U prilogu dopisa dostavljamo Vam dokumentaciju predviđenu člankom 6. Pravilnika o registru kulturnih dobara Republike Hrvatske za nematerijalna kulturna dobra*²

Na temelju podnijete prijave. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, *izdalo je Rješenje s obrazloženjem*³:

"Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Zagrebu, na temelju članka 10., a u svezi s člankom 6. stavak 1. točka 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" br. 69/99.) rješavajući po službenoj dužnosti, donosi

RJEŠENJE

1. Pučka predaja "Legenda o Picokima" nastala u Đurđevcu iz vremena turskih osvajanja u 16. stoljeću, do donošenja rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra sukladno članku 12. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a najduže 3 godine od dana donošenja ovog rješenja,

Stavlja se pod preventivnu zaštitu

2. Ovom rješenju prileži i njegov sastavni dio "Legenda o Picokima", scenska, pučka igra koju je po narodnoj predaji napisao Drago Babun 1977. godine.

3. Na predmetno dobro primjenjuje se Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i drugi propisi koji se odnose na kulturna dobra.
4. Predmetno dobro upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu preventivno zaštićenih dobara.
5. Žalba ne odgađa izvršenje ovog rješenja. “

Nadalje, u spomenutom Rješenju nalazi se i Obrazloženje gdje se navodi prvi spomen Đurđevca u ispravi kralja Bele IV. iz 1267. godine, nekadašnji Wasserburg, utvrda Staru grad, zaštićeno kulturno dobro, gdje je smještena Galerija Stari grad s izložbenim salonima, bogatom Donacijom umjetnina Ivana Lackovića Croate, sadržaj Legende, prvi scenaristi scenskog uprizorenja kao i njeno prikazivanje i kroz likovne i literarne radove.

“Sukladno članku 11 stavak 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara na predmetno dobro kao tradicionalnu pučku vrednotu primjenjuje se citirani Zakon kao i svi drugi propisi koji se odnose na kulturna dobra.

Sukladno članku 11. stavak 2, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, točkom 4. izreke ovog rješenja, određuje se obveza upisa predmetnog kulturnog dobra u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara.

Sukladno članku 10. stavak 6. Zakona o Zaštiti i očuvanju kulturnih dobara žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci. “

Dana 20. lipnja 2007. “Ministarstvo kulture na temelju članka 12. stavka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (“Narodne novine” br. 69/99, 151/03 i 157/03) i članka 9. stavka 1. Pravilnika o registru kulturnih dobara Republike Hrvatske (“Narodne novine” br. 37/01), donosi

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da Legenda o Picokima – usmena predaja temeljena na legendi iz vremena turskih osvajanja u 16. st. – ima svojstvo nematerijalnog kulturnog dobra u smislu članka 9. stavka 1. alineja 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

2. Za kulturno dobro iz točke 1. ovog rješenja utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite: promicati funkciju i značaj dobra u društvu, te uključiti zaštitu dobra u programe planiranja; osigurati održivost dobra kroz edukaciju, identifikiranje, dokumentiranje, znanstveno istraživanje, očuvanje, zaštitu, promicanje, povećanje vrijednosti, mogućnost prenošenja tradicije nasljednicima putem formalnog i neformalnog obrazovanja, te revitalizaciju napuštenih segmenata dobara; senzibilizirati javnost i podupirati zaštitu i očuvanje dobara identifikacijom procesa globalizacije i društvene transformacije kako bi se izbjegla opasnost nestajanja, uništenja ili komercijalizacije dobra, a potaklo zblizavanje i tolerantnost među ljudima.

Nositelj dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegovog očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno-tradicijske matrice i pojavnosti.

3. Predmetno kulturno dobro upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara, a upis će se objaviti u «Narodnim novinama».

4. Žalba ne odgađa izvršenje ovog rješenja.»⁴

Stavljanje na listu zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara Legenda o Picokima proglašena je ove godine nacionalnim pobjednikom za Europsku destinaciju turističke izvrsnosti, te je tako ušla u turističku mrežu 20 europskih destinacija izvrsnosti koje njeguju nematerijalnu kulturnu baštinu. To joj je omogućilo predstavljanje u Francuskoj, gradu Bordeauxu 17.-19. rujna 2008. gdje je održan Europski turistički forum kojeg organizira Europska komisija u suradnji sa zemljom koja u tom razdoblju predsjedava Europskom unijom. Tijekom ETF-a održano je i svečano uručivanje priznanja predstavnicima 20 destinacija koje su izabrane na osnovu projekta EK, kao pobjednici EDEN natjecanja.

Plaketu i kristalnu statu EDEN, prestižno europsko turističko priznanje potpredsjednik Europske komisije *Gunter Verbeugen*, predao je na završnoj svečanosti Mladenu Roštanu, gradonačelniku Đurđevca. Službeno izaslanstvo Koprivničko-križevačke županije i grada Đurđevca sačinjavali su Darko Koren, župan, Mladen Roštan, gradonačelnik Đurđevca, Zdravko Mihevc, direktor Turističkog ureda TZ Koprivničko-križevačke, Marijan Ružman, predsjednik TZ Đurđevca i Anđela Lenhard Antolin, članica Turističkog vijeća TZ Đurđevca i glasnogovornica «Picokijade». Službeno izaslanstvo Hrvatske u Bordeaux sačinjavali su: Želimir Kramarić, pomoćnik ministra turizma, kao šef delegacije, Blanka Belošević, načelnica Odjela za međunarodnu suradnju Ministarstva turizma, Vlasta Klarić, predstavnica Hrvatske komore, te Jasna Mileta, ministar savjetnik iz hrvatskog veleposlanstva u Parizu.

Ovim prestižnim priznanjem Đurđevac se odužio svima koji su dosad sudjelovali u osmišljavanju, organizaciji i izvođenju Legendi, te je još jednom dokazao da je i ovaj dio Hrvatske dio europske kulturne baštine.

BILJEŠKE:

1. Edita Janković Hapavel. U: Informatica muzeoloigica 35 (3-4)2004, str.105 - 106)
2. Dopis Grada Đurđevca Ministarstvu kulture od 20.siječnja 2003.; Klasa 612-01/03-01/02; Urbroj: 2137/03-03-1; dopis Zdravka Šabarića vezano uz Legendu
3. Dopis Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu: Klasa UP/I-612-08/02-01/19; Urbr.532-10-2/2-03-01, Zagreb, 23. lipnja 2003.
4. Dopis Minstarstva kulture , Klasa:UP/I-612-08/07-06/0192; Urbr. 532-04-02/1-07-2, Zagreb, 20.06.2007.